

On se somaa saada joskus lomaa
ja tulla tänne Ukkolanperälle vieraaksi talolle tuliterälle.
On sinulla, Anni, viihtyisää, ei taloa moista monella nää.
Mutta kyllä ymmärrän aivan, että kaikki on ollut takana huolen, vaivan.
On otettu päivälle jatkoksi yötä ja siunaus seurasi kätenne työtä.
Nyt kiitos kulkijan kaikesta hyvästä teille, minkä tarjositte käyntimme aikana meille.
Kun ovenne kiinni hiljaa painan, Teille toivotan onnea eloonne aina.
Jos myrskyt selkää taivuttaa, kyllä taipua, mutta ei katketa saa.

Näin lukee Anni-mummun vieraskirjassa, johon toivomme kaikkien vieraiden nimensä tänään laittavan. Minun nimeni on Juha Virranniemi, ja olen Annin lapsenlapsi, Marjan poika. Kertoilen teille, hyvä saattoväki, muutamia poimintoja mummun elämän varrelta.

Aluksi kuultu kirjoitus on päivätty 29. heinäkuuta vuonna 1962 - kesänä ennen mummun 40-vuotissyntymäpäivää. Alta löytyy liuta nimiä: Kerttu Ukkola, Merja ja Matti, Lyyli Ukkola, Hilda Ukkola sekä Alli, Irja ja Ulla-Maija Jokelin. Korjatkaa, jos jonkun nimen tulkitsin väärin. Joka tapauksessa: tuossa kirjoituksessa sanotaan paljon.

Anni Virranniemi syntyi 12. lokakuuta vuonna 1922. Hän oli kuollessaan 88-vuotias. Mummun elämät vuosikymmenet ovat olleet sellaisia, jotka voivat kuulostaa täydellistä elämänhallintaa tavoittelevien nykynuorten korvissa käsittämättömiltä. Noissa vuosikymmenissä on kuitenkin aivan mahdolloman paljon oppia itse kullekin.

Mummu ja nuorempi veli Erkki asuivat Perä-Ukkolassa tilan vanhassa talossa, kun joutuivat lyhyessä ajassa orvoiksi. Vanhemmat Hilja ja Tapani lähtivät peräkkäin, vuosina 1933 ja 1934. Mummu oli tuolloin vasta toisella kymmenellä. Liisa-täti otti orvot lapset hoitoonsa Greukselle. Ukkolanperän peltoja viljeltiin tuonakin aikana. Mummu ja Erkki palasivat Ukkolanperälle reilu parikymppisinä. Mukaan kasvattikodista annettiin kaksi lehmää, kaksi lammasta ja täkki kainaloon. Mummu oli ehtinyt solmia avioliiton Lauri Virranniemen kanssa vuonna 1943. Rantapohjan 80-vuotishaastattelussa mummu sanoo hymähtäen miehensä olleen sotamuisto Kuusamosta. Sodassa saatu sairaus teki papasta 100-prosenttisen invalidin ja mummu hoiti tilan työt pitkälti yksin. Vuonna 1949 mummu menetti ainoan poikansa, Jorman, tämän ollessa vain yhden vuoden ja kolmen kuukauden ikäinen. Vain paria vuotta myöhemmin Lauri-pappakin kuoli vain 31-vuotiaana. Jo edesmennyt tytär Liisa oli tuolloin vain reilu vuosikas. Greuksenperän täti Liisa olikin sanonut jo aiemmin, että "molemmilla meillä työt lissäntyvät". Ne tosiaan lisääntyivät.

Niin Rantapohjan 80-vuotis- kuin sanomalehti Liiton 60-vuotishaastatteluissa mummu painotti sitä, että työ ja ystävät ovat auttaneet kovimpienkin aikojen yli. Naapuriapu oli usein tarpeen. Koettelemuksista huolimatta Ukkolanperälle nousi uusi asuinrakennus noin kymmenen vuotta papan kuoleman jälkeen. Navetassa oli lypsäviä enimmillään reilu puolenkymmentä. Lypsävistä oli kova työ, mutta irtosi niistä iloa laajemmallekin: mummun leipäjuustot olivat erittäin kysytyjä. Lisäansioita tuli myös muun muassa juuresten ja räsymattojen myynnistä.

Liisa ja Matti Niemelä kirjoittavat vieraskirjassa maaliskuussa 1963: Vieraillessamme ensi kertaa uudessa kodissanne toivomme, että saisitte asua ja elää onnellisten tähtien alla tässä viihtyisässä ja kauniissa kodissa, jonka ahkeralla työllä ja ponnistelulla olette itsellenne rakentaneet - koko ajan kuitenkin muistaen, että omat voimat ovat sittenkin heikot, jos Herra ei huonetta rakenna.

Voimia kysyttiin arjen pyörittämisessä. Vieraskirja kertoo, että ystäviä on ollut. Työhön mummu oppi jo kasvattikodissa. Navetta, heinäaajo, viljelykset. Puutarha porkkanapenkkeineen, marjanpoiminta, matonkuteet ja tukkimetsällä olo. Lapset, muisto miehestä ja pojasta. Tavallista tai tavallista kovempaa maalaistalon arkea. Edelleen - iso osa tästä jäisi nykyajan nuorilta hedonisteilta ja elämänhallintafriikeiltä tekemättä.

Ystäviä tarvittiin, ja sellainen saattoi olla myös koira. Oli taas kerran tarkoitus mennä marjametsään. Juusolan Aune ja Linqvistin Helvi olivat ainakin mukana. He menivät edeltä. Mummu tuli perässä metsään Sakke-koiran kanssa. Muorit eivät löytäneet toisiaan,

joten mummu kirjoitti viestin paperilappuselle ja kiinnitti sen Saken kaulapantaan. Sakke älysi viedä viestin muille, ja niin marjareissu saattoi jatkua yhdessä.

Vaikka kodin ympärillä työtä riitti, mummu ehti monella tasolla mukaan myös järjestötoimintaan. Maa- ja kotitalousnaisten toiminta on ollut aina läheistä, ja meille lastenlapsille se esittäytyi monina ompeluseuroina ja arpajaisina. Vieläköhän Ukkolanperältä pirtin komerosta löytyy se lasipurkki, joka on täynnä harkiten rullattuja arpanumeroita. Mummu oli takavuosina mukana myös keskustanaisten toiminnassa, osuuspankinmaisissa ja osallistui muun muassa seurakunnan diakoniatyöhön ja Ukkolan sukuseuran toimintaan. Lehmät laitettiin pois parisenkymmentä vuotta sitten, ja mummu seurasi ilolla sitä, kuinka ympäristöä ei päästetty repsahtamaan. Peltoja viljellään yhä naapurin toimesta, kuten mummu sanoi.

Mummu sai jo varhain hankalat kortit käteensä, mutta on pelannut niillä hienosti. Voimakkaallakin naisella on heikkoja hetkiä. Joka aamu navettaan lähteminen ei ollut niin yksinkertaista. Välillä väsytti. Primaspaanit, romposoolit ja mobilaatit tulivat monin paikoin tutuiksi. Kotiin ei haluttanut yksin jäädä. Isoja perussairauksia mummulla ei ollut, hankaluuksina vain silmänpainetauti ja - anteeksi sanavalinta, mutta loppuvuosien pirulliset hampaat. Avara ja rakastava sydän on ollut aina vahva, ja se sammuikin vasta jonkin aikaa viimeisen henkäyksen jälkeen.

Mummun vahvassa sydämessä on ollut paikka jokaiselle. Läheskään kaikkea hän ei sanonut ääneen, eikä hän todellakaan ollut yksillä puilla lämmitetty. Viiltävää kritiikkiä tippui silloin, jos todella sen aika oli. Nuorten elämän isot liikut olivat luonnollisesti tärkeitä mummulle. Hän kunnioitti vanhoja perusarvoja, mutta antoi kohteliaasti tilaa tuoreemmallekin ajattelulle. Huumoria, vinoilevaakin, irtosi tarpeen tullen ihan loppuun asti. Sellaistakin, joka sa kahvin menemään väärään kurkkuun. Nuorempi polvi sai nauraa takaisin silloin, kun mummulle tarjoihtiin vaikka purukumia tai hampurilaista.

Ukkolanperän pirtti on ollut vuosikymmenten ajan yhdenlainen kokoontumispaikka. Ulko-ovi on ollut aina auki myös meille lastenlapsille ja lastenlastenlapsille. Viimeisinä aikoina ajatukset harventuivat, mutta suvun nuorimmat liittyivät niihin edelleen. Aina kyseltiin lasten perään. Jos vaikka sanottavaa ei muutoin paljon ollut, kamarissa rallia juoksevat lastenlastenlapset saivat mummun hymyilemään.

Meillä on ollut kahden perheen tiivis ydinjoukko, joka on nyt levinnyt kahdeksaan osoitteeseen. Kaikki olemme kuitenkin 10 kilometrin säteellä toisistamme. Tänäpäin meitä on yksi lapsi, kaksi vävyä, kuusi lastenlasta ja heidän kauttaan kuusi puolisoa, kahdeksan lastenlastenlasta. Poissa ovat Jorma, Lauri, Erkki, Liisa ja nyt Anni.

Muistamme mummun kiinnostuksesta jälkeläisten elämää kohtaan, lujuuudesta, perinteiden arvostuksesta ja oikeudenmukaisuudesta sekä vieraanvaraisuudesta. Vieno hymy irtosi myös ikävän keskellä. Liiton 60-vuotishaastattelussa mummu sanoo, että hän ottaisi elämänsä uudelleen elettäväksi kaikkine menetyksineen ja suruineen, jos ne kerran hänen kannettavakseen on annettu. Päivääkään hän ei antaisi pois.

Mummun vieraskirjan viimeisiltä sivuilta löytyy nykyisen rovastin Pekka Siljanderin terveiset. Siljander piipahti 28. elokuuta vuonna 2007 polkupyörällä jututtamassa mummua kahvikupposen äärellä. Hän kirjoitti tuolloin:

Aamupäiväkäynnillä Annin luona. Raamattu vakuuttaa Jumalan hyvyyttä seuraavasti: "Hamaan harmaantumiseen saakka minä olen sama. Minä nostan, kannan ja pelastan."

Kirkossa kuultiin kappale Hiljainen tienoo. Se oli mummun lempilauluja, ja sen hän sai kuulla myös viimeisenä elinpäivänään. Kamarin oven takaa laulettuna. Lepää rauhassa, mummu. Niittykukkia polkusi varrelle.